

Jaarrekening 2015 Aantekeningen (teksten in een kleiner lettertype zijn gekopieerd uit de jaarrekening 2015 zelf)

pag. 6

Er is sprake van herziene grondexploitatie. Wat er is herzien wordt niet vermeld.

Besloten wordt om af te wijken van de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit door uit te gaan van 6% in plaats van 15% van de boekwaarde op de Bouwgronden in exploitatie (BIE), zodat de benodigde weerstandscapaciteit in de reserve Bouwgrondexploitatie € 2.372.000,00 bedraagt;

Op **pag. 106** staat echter:

Op basis van hetgeen is vastgelegd in de nota Grondbeleid dient 15% van de boekwaarde op de BIE als benodigde weerstandscapaciteit te worden aangehouden. Op basis van de boekwaarde per 31 december 2015, in totaal € 39,5 miljoen, zou dat een benodigde weerstandscapaciteit betekenen van circa € 5,9 miljoen. Daarmee is formeel nog steeds onvoldoende weerstandscapaciteit aanwezig (circa € 3,6 miljoen)

Desondanks wordt volgens pag. 6 besloten om het gerealiseerde positief resultaat vast te stellen op € 3.567.046,46 .

Deze informatie roept twijfel op omtrent het realiteitsgehalte van het getoonde resultaat.

pag. 7

belangrijkste afwijkingen t.o.v. begroting:

voordelig	ruimtelijke ordening	4.654
	sociaal domein	530
	openbare ruimte	1.454
	algemene dekkingsmiddelen	676
nadelig	mutaties reserves	4.042

pag. 8

Belangrijkste aanwendungen rekeningresultaat (uit verlaging voorziening grondexploitatie):

spaarpotten voor	Accommodatiebeleid	1,2 mln.
	Activa-optimalisatie	2,2 mln.

pag. 9

verliesvoorziening lopende grondexploitatie met 4,1 mln. verlaagd, waarvan 1,8 naar reserve Bouwgrondexploitatie. Belangrijkste redenen: lagere rente maar ook meer grondverkoop (Westerdel). Niet blijkt of de bij verkopen Westerdel gerealiseerde prijzen de vrijval van de voorziening rechtvaardigen.

Gesteld wordt dat er in 2016 precario gaat worden geheven.

pag. 11

Daarnaast heerst binnen de organisatie het besef dat er zuinig omgesprongen moet worden met de budgetten. Daarom is bij elke uitgave de afweging gemaakt of deze wel noodzakelijk was. Hierdoor konden diverse budgetten bij de Eindejaarsrapportage neerwaarts bijgesteld worden.

pag. 14

De lasten met betrekking tot de reserves en voorzieningen zijn voor een groot deel beïnvloed door de (administratieve) verwerking van de verliesneming Westerdel en Vroonermee Noord (€ 17,5 miljoen). **(12%)**

De materiële lasten bestaan uit kosten bouw- en woonrijp maken grondexploitaties (€ 2,3 miljoen), afvalverwerking (€ 1,1 miljoen), groot en klein onderhoud (2,4 miljoen) en overige uitgaven (2,8 miljoen). **(12%)**

De overige lasten bestaan voornamelijk uit aan de programma's toegerekende apparaatskosten. **(21%)**

pag. 15

Inkomsten van Rijk 32 mln. **(38%)**

Inkomsten uit reserves en voorzieningen **(26%)** De reserves en voorzieningen bestaan voor € 17,5 miljoen uit mutaties betreffende de (administratieve) verwerking van de dekking van de verliesvoorzieningen Westerdel en Vroonermeer Noord en voor € 4,9 miljoen uit de vrijval van de verliesvoorziening Westerdel.

Overige inkomsten (14%) De overige baten zijn opgebouwd uit (terug)ontvangsten bijstandsuitkeringen en eigen bijdragen (€ 1 miljoen), interim dividend NUON als gevolg van verkoop aandelen (€ 2,4 miljoen) en het saldo van de financieringsfunctie (€ 3,7 miljoen). Het saldo van de financieringsfunctie is het verschil tussen de werkelijk betaalde rente en de via de renteomslag naar de programma's doorberekende rente.

pag. 18

Voor koopwoningen is Langedijk een dure gemeente. Welke rol speelt precario in deze vergelijking? Dit geldt zowel voor gemeenten die al precario heffen als voor Langedijk die nog niet heft, maar wel wil gaan heffen of op een andere manier aan die middelen moet komen.

pag. 22

Optimaliseren directe dienstverlening voor de burger. Over de laatste twee onderwerpen (groene stippen) denkt de burger absoluut anders. Het bedrijfsleven zou hiervoor een rode stip geven. Hetzelfde geldt voor het volgende doel: Ruimte geven aan denk- en doe-kracht van inwoners.

pag. 25

In Langedijk worden meer woningen aangeboden aan statushouders. Dit betekent mogelijk meer adviesaanvragen op het gebied van veiligheid.

En wat betekent dit voor de eigen inwoners?

pag. 28

Is het streven naar doorvaarbaarheid Achterburggracht realistisch en betaalbaar? Wat gaat een eventuele volledige doorvaarbaarheid kosten? Indien totale doorvaarbaarheid niet haalbaar is, is het dan zowel politiek als financieel verantwoord om er verdere aandacht en geld aan te besteden? Wat is de relatie van dit onderwerp met het onderwerp "Langedijk ontwikkelt met water"? (Beers pag. 37)

pag. 40

Niet vermeld is op grond waarvan verliesvoorziening Westerdel voor 4.851 kon vrijvallen. Op pag. 9 staat "lagere rente". Wat gebeurt er als rente weer gaat stijgen? Welk deel van de vrijval voorziening is veroorzaakt door meer grondverkoop Westerdel?

pag. 50

Garantie schietsport heeft 178.000 meer gekost. Consequenties garantstelling waren dus niet bekend.

Hogere kosten bedrijfsvoering decentralisatie Jeugd en Wmo 283.000. Zijn deze hogere kosten incidenteel of permanent?

pag. 58

Op diverse plaatsen wordt de lezer aanvankelijk op het verkeerde been gezet. Zo staat er dan bijvoorbeeld enerzijds een bate terwijl dat even verder wordt tenietgedaan omdat overeenkomende lasten ook hoger zijn. Ook het omgekeerde komt voor.

Op deze pagina staat bijvoorbeeld een voordelige rente bouwgrondexploitatie 117.000 omdat door het achterblijven van verkopen de boekwaarde hoger is gebleven. Het betreft dus een hogere toerekening. In feite is er echter een nadeel omdat de niet verkochte grond wel gefinancierd is met de bijbehorende rentelast.

Voor het rentenadeel door lagere doorberekening (127.000) geldt in feite hetzelfde.

De presentatie is boekhoudtechnisch van aard en minder gericht op inzichtelijkheid en transparantie.

pag. 63

Een weging van het renterisico (200.000) en het risicopercentage wordt niet gegeven. Dit geldt in principe overigens voor alle gemelde gebeurtenissen. Voor rente bestaat echter meer mogelijkheid tot onderbouwing omdat de benodigde financieringen redelijk vast staan en de rentepercentages en de daarbij behorende termijnen ook.

pag. 64

Het risico op aanspraak op een garantie (900.000) is relatief hoog. Welke garantie en aan wie betreft het hier?

Het risico percentage op leegstand bij accommodaties is hoog. Welke conclusies over het integrale effect van het accommodatiebeleid kunnen worden getrokken?

pag. 66

Waarom is bij de gebeurtenissen het risico van tegenvallende prijzen bij grondexploitatie niet meegenomen? Bij pag. 63 is al opgemerkt dat het renterisico niet is onderbouwd.

De waarde van de risicoweging is hierdoor beperkt.

pag. 68

De waarde van de stille reserve is twijfelachtig en de daaronder liggende waardering ook. Kerkplein 2, 2A, 2B en Sluiskade 16A stonden vorig jaar ook al als stille reserve en zouden binnen een jaar worden verkocht. Ze staan echter weer als stille reserve en zijn kennelijk niet verkocht.

	<u>deze balans</u>	<u>vorige balans</u>
Regthuis	152	269
Oeverzegge 3A	229	127
Oeverzegge 5A	506	599
Potjesdam 1B	107	81

Verklaringen ontbreken.

pag. 69

De berekende ratio weerstandsvermogen ad 4,89 is twijfelachtig: het grootste in het verleden geleden risico grondexploitatie is niet in de benodigde weerstandscapaciteit meegenomen. De reserves zijn vergroot door gedeeltelijke vrijval van de voorriesvoorziening grondexploitatie, waardoor de beschikbare weerstandscapaciteit hoger uitpakt.

zie ook **pag. 73**: moet wel bedacht worden dat dit het gevolg is van de incidentele verlaging van de verliesvoorziening grondexploitaties met € 4,1 miljoen. Hierdoor zijn de totale baten met hetzelfde bedrag gestegen. Wanneer deze incidentele baat niet wordt meegenomen, dan komt de gemeente uit op een netto schuldquote van respectievelijk 138% en 128%.

De gemeente Langedijk heeft dus een hoge schuldenlast. Dit beeld wordt echter vertekend door de grote voorraden bouwgrond. Bij een meer dan gemiddelde voorraad bouwgrond is een hoge netto schuldquote minder alarmerend. De leningen die zijn aangegaan om de bouwgrond aan te kopen, kunnen bij verkoop van de gronden afgelost worden. De gemeente Langedijk heeft een kengetal grondexploitatie van 59%. De signaleringswaarden afkomstig van stresstesten geven aan dat een kengetal grondexploitatie boven 35% risicovol is.

Het berekenen van een ratio "uitstekend" bij een gemeente die net onder het verscherpt toezicht uit is weten te komen roept sowieso al twijfel op.

De solvabiliteitsratio bevindt zich ook op het minimumniveau van 20% (**pag. 72**).

pag. .74

Ozb-tarief ligt niet onder het normtarief, maar onder het maximumtarief.

pag. 83

De samenwerking in HAL-verband in een SSC-HAL is geëindigd. Onderzoek bracht naar voren dat er substantiële verschillen zijn op het niveau van onder andere schaal, organisatie ontwikkeling, bedrijfsvoering, cultuur en aansturing. Voor een verdergaande samenwerking moet sprake zijn van uniformering en integratie van ICT systemen. Daaraan kon alleen worden voldaan door miljoeneninvesteringen in de ICT omgeving.

Het aantal fte's is sinds enkele jaren aan het dalen. (2014 - 166 fte's 2015 - 150 fte's) Niet duidelijk is of dit mede is veroorzaakt door het onderbrengen in samenwerkingsverbanden (o.a. Cocensus 2015 € 442.000; Halte Werk 2015 € 1.057.000) of het inhuren van externe krachten. Hiervoor tellen geen fte's, maar er worden wel kosten betaald.

De kosten van inhuur externen zijn t.o.v. 2014 gestegen van 791.000 naar 1.455.000 ofwel met € 664.000. Gerekend tegen de gemiddelde kosten van werknemer op de afdelingen betekent dit 11 fte's (gemiddeld aan tal fte's 110; gemiddeld salaris 56.500).

pag.105

Hier blijkt dat voor Westerdel de voorziening deels is vrijgevallen met 4.851 (x 1.000), maar dat dit voor een belangrijk deel is veroorzaakt door een gewijzigde berekeningsmethode (lagere rente) en voor een ander deel door meer grondverkopen. In hoeverre de vrijval ad 4.851 realistisch is valt niet te zeggen.

pag. 106

De vrijval van genoemde voorziening is prematuur omdat er nog steeds sprake is van € 3,6 mln. onvoldoende weerstandscapaciteit. Door overeengekomen gunstiger leningsvoorwaarden zou dit mee kunnen vallen. Hier is dus alvast een voorschot op genomen.

Daarnaast is Langedijk voor potentiële kopers een dure gemeente (zie pag. 18).

pag. 112

In het vergelijkend Overzicht van baten en lasten vallen op: Ruimtelijke ordening, Sociaal domein, Algemene dekkingsmiddelen en Mutaties reserves. Bij al deze vier items vallen de afwijkingen op t.o.v. de primitieve begroting en bij Ruimtelijke ordening ook t.o.v. de begroting na wijziging.

pag. 113

In deze nadere detaillering wordt slechts ingegaan op de afwijkingen t.o.v. de begroting na wijziging.

De belangrijkste vermelde posten zijn:

verliesvoorziening MPG en Broekerplein	negatief	886
vrijval deel verliesvoorziening Westerdel	positief	4.851
lagere afschrijvingen investeringen met maatschappelijk nut	positief	1.274

pag. 114

Het overzicht Incidentele baten en lasten staat op zich en sluit nergens op aan. De bedoeling is niet duidelijk. Het zou kunnen zijn dat uit het totaaloverzicht de posten met een incidenteel karakter zijn gelicht en hier afzonderlijk vermeld.

In het algemeen valt op dat de jaarrekening een hoog 'Excel'-gehalte heeft en weinig echte toelichting en onderbouwing bevat. De opgenomen grafiekjes in kleur maken het stuk langer, maar niet inzichtelijker.

pag. 115

Vreemd is dat op deze pagina de Afschrijving ineens investeringen met een maatschappelijk nut (729) als last is opgenomen, waartegenover op pag.113 de Lagere afschrijvingen investeringen met een maatschappelijk nut (1.274) als bate is vermeld. De last ad 729 is kennelijk uit een reserve gedeekt.

Nadere toelichting ontbreekt.

De Vrijval deel verliesvoorziening Westerdel (1.365) wordt niet toegelicht.

pag.116

Op pag. 8 was gesteld dat van het Rekeningresultaat een bedrag ad 1,2 mln. zou worden toegevoegd aan de reserve voor Accommodatiebeleid en 2,2 mln. aan reserve voor Activa optimalisatie.

Op pag. 9 staat dat van de vrijval ad 4,1 mln. verliesvoorziening voor lopende grondexploitaties 1,8 mln. zal worden toegevoegd aan de reserve Bouwgrondexploitatie.

Op pagina 116 komen deze bedragen niet meer terug. Nadere toelichting ontbreekt. er wordt slechts verwezen naar de toelichting op het eigen vermogen.

pag. 117

Het dienstverband van de gemeentesecretaris wordt aangeduid met 1 fte, terwijl hij ook tijdens dienstverband een functie bekleedt bij de Provinciale Staten. Hoe valt dit met elkaar te rijmen en waar blijft de vergoeding voor de werkzaamheden bij de Provinciale Staten?

pag. 122

Over de rekenrente bij grondvoorraden staat het volgende vermeld: Tijdens de vervaardiging is aan investeringen geen rente toegerekend, met uitzondering van investeringen met betrekking tot grondexploitaties. Uitzonderingen op deze regel zijn expliciet aan de raad voorgelegd.

pag. 128

Over de begraafplaats Oostervaart is het volgende vermeld: In de jaarstukken 2014 is de helft van de boekwaarde van begraafplaats Oostervaart geactiveerd als investering met een economisch nut, waarvoor géén heffing kan worden geheven (openbaar groen). En op **pag. 123** staat: Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut zijn geactiveerd. Op deze activa is in beginsel niet extra afgeschreven, tenzij de raad daartoe expliciet heeft besloten. Op gronden en terreinen is niet afgeschreven, met uitzondering van de ondergrond van wegen, fietspaden e.d. Dit lijkt erop dat de verantwoording van de begraafplaats met ruim 1,6 mln. is gewijzigd om het jaarresultaat beter te laten schijnen.

pag. 124

De voorraad onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) is gewaardeerd tegen (historische) verkrijgingsprijs en bijkomende kosten. Winsten worden genomen bij gedeeltelijke dan wel gehele afsluiting van de grondexploitaties. Voor een geprognosticeerd verlies van een grondexploitatie wordt een voorziening ter grootte van het verwachte resultaat op contante waarde in het betreffende boekjaar genomen. De voorziening komt ten laste van de reserve bouwgrondexploitatie, voor zover het saldo van de reserve toereikend is. Het verwachte resultaat op contante waarde wordt bepaald op basis van een actualisatie van de grondexploitaties.

Onder bijkomende kosten wordt waarschijnlijk ook de bijgeschreven rente verstaan. (**pag. 129** Tenslotte zijn rentekosten geboekt op de verschillende grondexploitaties.) Bij verlaging van de rente verlaagt ook het te verwachten verlies. Dit verlies wordt echter ook contant gemaakt tegen hetzelfde lagere rentepercentage. Niet duidelijk is en in ieder niet toegelicht wordt hoe de verliesvoorziening Westerdel door de renteverlaging met ruim 4 mln. is opgebouwd.

pag. 126

Niet duidelijk is waarom de relatief geringe kosten voor onderzoek SIHP zijn geactiveerd en vervolgens in vijf jaar worden afgeschreven.

pag. 129

Ook hier ontbreekt een toelichting hoe verkoop van grond (uit vier verschillende projecten!) voor in totaal 2,6 mln. mede de aanleiding kan vormen om ruim 4 mln. voorziening voor één project vrij te laten vallen.

pag. 130

Niet toegelicht waarom circa 1 mln. vordering op openbare lichamen als oninbaar is aangemerkt.

pag. 140

Op pag. 64 is sprake van een risico op een garantie ad 900.000. Op pag. 140 staat dat de garantie aan sportverenigingen zou zijn verhoogd (1), maar uit de cijfers blijkt dat deze garanties lager zijn geworden. Verder staat er dat garanties te laat zijn doorgegeven.

Dit roept vraagtekens op bij de behandeling en verantwoording van garanties. De toelichting bij de garantie aan de schietsportvereniging versterkt deze vraagtekens (**pag. 141**). de schade als gevolg van deze garantie is 135.000 groter dan eerder was gedacht. Op pagina 50 staat overigens dat deze garantie 178.000 meer heeft gekost.

pag. 151

De accountantsverklaring ontbreekt.

Algemeen

Qua presentatie en toelichting behoeft de jaarrekening verbetering.

Verbetering kan onder meer worden verkregen door de jaarrekening te richten op de hoofdzaken en een gedegen onderbouwing van daarvoor in aanmerking komende zaken. Toelichtende specificaties en detailleringen kunnen worden opgenomen in bijlagen.

Ook dienen cijfermatige aansluitingen steeds direct zichtbaar en aanwijsbaar te zijn.